

Absolutizem:

Označuje popolno in neomajno oblast vladarja, ki sam odloča o vseh stvareh. Plemstvo je izgubilo moč, saj so pri izvajanju svoje oblasti naslanjali na plačane uradnike iz nižjega plemstva in plačano vojsko. Če niso upoštevali njegove volje ni bilo plačila, in obratno.

Tako vodenje države je bilo drago in je zahtevalo veliko denarja ki so ga dobili z višjimi davki in posojili. Naslanjali so se tudi na Cerkev.

Absolutisti:

- Kralj Ludvik XIV (sončni kralj) – Francija
- Peter I – Rusija

Razsvetljeni absolutisti:

- Friderik II – Prusija
- Katarina II – Rusija
- Marija in Jožef II – habsburška monarhija

Reforme Marije Terezije in Jožefa II:

- Upravna: Večji državni nadzor, popisi zemljišč (davke zemljišč so plačevali tudi plemiči)
- Gospodarska: Spodbujanje razvoja kapitalističnih oblik gospodarstva (manufaktura)
- Kmečke: Tlaka omejena na 3 dni v tednu (rabortniški patent)
Jožef II pa je odpravil še osebno odvisnost kmetov (nevoljniški sistem)
Podpirala sta tudi razširjanje novih kultur (koruza krompir), ki je zmanjšala lakoto
- Vojaška: Splošna vojaška obveznost od 17. do 40. leta
Oproščeni so bili duhovniki, plemstvo, uradniki, zdravniki in pravniki z družinami, trgovci in obrtniki, ter kmetje z večjim posestvom (le prvi sin – zet). Svojo dolžnost so opravljali do smrti oz. do pohabljenosti. Mnogi so zato bežali v gozdove ali na tuje.
- Šolska: Uvedena je bila šolska obveznost za vse otroke od 6. Do 12. leta. Obstajale so tri vrste šol: normalke, glavne šole in trivialne
- Cerkvena: Ukinila je mnoge samostane. Njihove stavbe so porabili za manufakture delavnice, njihovo premoženje pa za državne koristi in za ustanavljanje novih župnij.

Razsvetljenstvo na Slovenskem:

- Matematik: Jurij Vega
- Čebelarstvo: Anton Janša
- Gradbenik & Arhitekt: Gabrijel Gruber
- Naravoslovec in jezikoslovec : Žiga Popovič
- Zgodovinar: Anton Tomaž Linhart

Marko Pohlin je začetnik slovenskega narodnega gibanja.

Zoisov krog:

- Pomembni prelom v Slovenskem narodnem gibanju
- Žiga Zois eden izmed najbolj bogatih ljudi tisti čas, je naravoslovec, tehnik, podjetnik, literat
- Najpomembnejši član tega kroga je Anton Tomaž Linhart
- Zoiz vpliva tudi na Valentina Vodnika

SLO ozemlje v času FR. Revolucije:

- Francosko revolucijo so spremljali s strahom oz. radovednostjo
- Na Slovenskem je bilo več nasprotnikov Francoske revolucije
- Šele ko so Francozi uveljavili Ilirske Province, so posamezniki поближе spoznali ideje napoleonske Francije

Ilirske province:

- Uveljavil jih je Napoleon leta 1809
- Ozemlje: Zahodni del Koroške, Kranjske, Goriške, Primorja, Istra, Hrvaških dežel na desnem bregu Save, Dalmacija in ozemlje Dubrovniške Republike
- Obseg: 55'000 km²
- Prebivalstvo: 1'500'000
- Glavno mesto: Ljubljana
- Z ustanovitvijo je bila Avstrija odrezana od morja, Napoleon pa si je odprl povezavo s Turčijo
- Uvedena je bila enakost pred zakonom, odpravljeni privilegiji in funkcije plemstva v upravi in sodstvu
- Odpravili so cehe in uvedli gospodarsko svobodo
- Ustanovili so OŠ, in gimnazije v katerih naj bi se poučevalo v deželni jeziku – tudi SLO
- Edina dva problema pri šolskem sistemu je bilo pomanjkanje znanja Slovenskega jezika hkrati pa je bil problem tudi v tem da je bilo premalo učbenikov
- V Ljubljani je bila za kratke čas tudi ustanovljena univerza, ker pa so Ilirske province trajale le do 1813 je bil čas za uresničitev reform prekratek in ni nihče dokončal univerze

Dunajski kongres:

- Srečanje zmagovalcev nad Napoleonom (Avstrija, Rusija, Prusija)
- Cilj: obnova predrevolucionarne Evrope

Sveta Aliansa:

- Da bi v Evropi ohranili mir os se vladarji Rusije, Prusije in Avstrije ustanovili sveto zvezo(alianso)
- Članice so si zagotovile medsebojno pomoč. V primeru da bi prišlo do ljudske vstaje ali napad iz drugih držav, bi države svete alianse posredovale z vojsko
- V sveto alianso so vstopile tudi druge države Evrope, med njimi pa ni bilo Velike Britanije, papeške države in Turčije

Slovenci v Habsburški monarhiji:

Sprememba ki jih je prinesla oblast Francozov so bili v glavnem odpravljene

- Cenzura v državi (omejevanje svobode govora in tiska)
- Oblasti so zahtevale naj v šoli vzgajajo poslušne in oblasti pokorne državljane
- V tem obdobju populacija ljudi narašča, izboljšale so se razmere s higieno, ljudje niso več lačni
- Umrljivost otrok pa je bila še vedno dokaj velika

Gospodarski razvoj Slovenskih dežel:

- Še vedno najpomembnejšo kmetijstvo, uveljavljale se tudi novo poljščine (tudi koruza), najbolj se je razširil krompir
- Leta 1818 parnik CAROLINA v Trstu, vozi med Trstom in Benetkami
- Najpomembnejša dejavnost je železarstvo saj je omogočilo razvoj drugih dejavnosti, tako se je lahko zaposlilo več ljudi
- Novost je bila hranilnica (Ljubljana 1820)
- Pomembna gradnja železnice od Dunaja proti Trstu
- Gradnja cest je izboljšala povezanost Slovenskih krajev

Narodnostne razmere:

- V prvi polovici 19. Stoletja je dunajska vlada proti vsem svobodomiselnim in novim idejam
- Povečalo se je število otrok, ki so obiskovali šole
 - Učni jezik: Nemščina ali Latinščina
 - 20 ur pouka na teden je bilo največ
- Oblikujeta se dve skupini:
 - ✓ Prva skupina: V tej skupini so bili svobodomiselno usmerjeni in tukaj je bil tudi France Prešeren, Matija Čop, Andrej Smole ...
 - ✓ Druga skupina: Se je zavzemala za napredek preprostih kmetov. Pripadnik te skupine pa je Janez Bleiweis
 - ✓ Oba tabora sta bila zelo pomembna za deželo

Revolucije 1848 in začetek nove dobe:

Vzroki za revolucije:

- Glavni vzrok revolucije so bile gospodarske krize povsod po Evropi
- Ljudje so bili nezadovoljni z političnim in državnim sistemom
- Eden izmed pomembnih vzrokov za revolucijo je bil tudi nezadovoljstvo nižjih družbenih plasti zaradi splošnega pomanjkanja
- Splošni nemir je tako prerasel v revolucijo

Pomlad narodov:

- Revolucija se je začela v Franciji in se širila v druga evropska mesta
- Zelo burni so bili dogodki v Nemčiji in Italiji
- Na Dunaju se je začela revolucija 13. Marca (marčna revolucija)
- Z mirnimi demonstracijami so študentje zahtevali ustavo, svobodo govora in liberalni parlament. Metternich pa je vojski ukazal streljati v množico. Prelita kri je povzročila nemire tudi med prebivalci Dunaja in prišlo je do revolucije.
- Še bolj nezadovoljni so bili kmetje ki so želeli odpravo fevdalnih obveznosti. Požigali in ropali so graščine ter obračunavali s plemstvom

Zatiranje revolucij:

- Septembra 1848 je bil izglasovan zakon o zemljiški odvezi. S tem so bili kmetje zadovoljni in se niso več pritoževali nad državo, zato je lahko vlada vse svoje sile usmerila proti zatiranju revolucije
- Konec leta 1848 je odstopil cesar Ferdinand I., novi cesar je bil še bolj neizprosen in neustavljiv do zatiranje revolucije.
- Nikomur ni uspelo obnoviti časa pred letom 1848. Tako je v Evropi po revoluciji fevdalizem ostal le še v Rusiji in Turčiji

Slovenci v revoluciji 1848:

- Novico o revoluciji so k nam prinesli popotniki in vznemirjenje med ljudmi se je hitro širilo
- V Ljubljani so bili že vidni odpori, meščani so uničili mitične zapornice in razbijali šipe
- Izbruhnili je tudi več krajevnih kmečkih uporov in nemirov
- V tem času se je oblikoval program Zedinjene Slovenije
- Glavna zahteva programa je bila združitev vsega slovenskega ozemlja, ki bi se imenovala Slovenija, v šolah naj bo jezik Slovenščina ki bo enakovreden Nemščini ...
- Kmetje so po sprejetju zakona o zemljiški odvezi dosegli svoj glavni cilj – rešili so se fevdalnih bremen
- S tem je bilo v Sloveniji konec nemirov, kljub temu pa se je ideja o Zedinjeni Sloveniji ohranila

Vzroki in povod za prvo svetovno vojno:

- Glavni vzrok je bila do skrajnosti zaostrena kolonialna nasprotja med državami

- Antantne države so želele ohraniti svoj dominantni položaj, države članice trozveze pa so zahtevale ponovno delitev sveta
- Povod za vojno je bil atentat na avstro-ogrskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda
- Ta atentat so izvedli pripadniki Mlade Bosne
- Avstro-Ogrska je 28. Julija napovedala vojno Srbiji, in s tem napadom se je začela prva svetovna vojna
- Centralne sile: Nemčija, Avstro-Ogrska, Turčija, Bolgarija
- Antantne sile: Japonska, Italija, ZDA (leta 1917)
- Vojna je sprožila različne dileme med Slovenci. Slovenski tisk je objavljajal zvestobo A-O in je napadel Srbijo. Nekateri Slovenski vojaki so se predali Antantnim silam in se kasneje prostovoljno bojevali na strani Antantnih sil.

Vojna:

- Predvidevali so da bo bila to ofenzivna vojna a se je spremenila v pozicijsko bojevanje in tudi po mnogih žrtvah in naporih niso prebili sovražnikove meje
- V vojni so uporabljali mnoga nova orožja da bi prebili sovražnikovo bojno mejo. Meja se še zmerjan ni premaknila, žrtev pa je bilo vedno več
- Vojna se je prenesla tudi na morje: Leta 1916 je prišlo do največje pomorske bitke med Veliko Britanijo in Nemčijo

Vzhodnoevropsko bojišče:

- Nemčija in Avstro_ogrška sta se spopadli tudi z Rusijo. Boji so se začeli leta 1914 ko so Nemci prisilili slabo opremljeno Rusko vojsko k umiku.
- Na avstrijski fronti pa so Rusi zavzeli vzhodno Galicijo in tako se je težišče fronte premaknil na vzhodno bojišče kjer so Nemci preganjali Ruske čete iz Galicije
- V začetku leta 1917 je prišlo v Rusiji do revolucije, ki je kasneje povzročila tudi razpad vzhodne fronte.

Balkansko bojišče:

- Dobro pripravljena A-O vojska je napadla oslABLJENO Srbijo, a je Srbija takrat dosegla dve presenetljivi zmagi na fronti
- Leta 1915 je v vojno na strani centralnih sil stopila tudi Bolgarija in tako je bila Srbska vojska obkoljena in se je zato umaknila na Kosovo od tam pa proti Jadranskemu morju.
- Vojaki in civilisti so bili izpostavljeni mrazu, boleznim in napadom druge vojske
- Glavnino Srbske vojske je antanta do aprila 1916 že prepeljala na grški otok Krk

Soška fronta:

- Z vstopom Italije med antantne sile, to ni prineslo posebnih koristi saj so v letih 1915-1916 zavzeli le Gorico in nekaj obmejnih krajev
- Na teh bojiščih je umrlo veliko Slovencev. Leta 1917 je prišlo do ofenzive ki je Italijane pregnala vse do reke Vipave
- Šele ko je Italija dobila pomoč Britancev in Francozov se je Italiji uspelo izogniti popolnemu zlomu. Po tem porazu je Italija ostala nesposobna za resnejše akcije do konca vojne

Pariška mirovna konferenca:

- V Parizu se je 18. Januarja 1919 začela mirovna konferenca , na kateri je bilo 25 držav (Sovjetske zveze ni bilo med njimi)
- Vodilno besedo so imela velike zmagovalke (Velika Britanija, Francija, ZDA in Italija)
- Osnovni namen: rešitev mednarodnih nasprotij
- Ameriški predsednik Wilson predstavi 14. Točk
- Pri delu konference pa ni bilo prave enotnosti, saj so vodilne države zagovarjale predvsem lastne interese. Največja težava je bila kako izoblikovat nov zemljevid Evrope

Wilsonovih 14 točk:

1. Javna diplomacija
2. Svobodna trgovska trgovinska plovba v vojni in miru
3. Enakopravni trgovski odnosi med narodi
4. Razorožitev vseh držav do najmanjše možne mere
5. Nepristranska ureditev vseh kolonialnih vprašanj in upoštevanje pravic prebivalstva
6. Nemčija mora zapustiti Rusko ozemlje
7. Vojaška izpraznitev Belgije
8. Alzacijo in Loreno mora Nemčija vrniti Franciji
9. Popravke Italijanske meje po jasno določenih narodnostnih črtah
10. Avtonomija za avstro-ogrske narode
11. Nemške čete morajo zapustiti Romunijo, Srbijo in Črno goro
12. Avtonomija za narode v osmanskem imperiju
13. Ustanovitev neodvisne poljske države , ki mora zajeti ozemlje, nesporno naseljeno s Poljaki in dobiti svoboden dostop do morja
14. Ustanoviti se mora splošno združenje narodov, ki bo poroštvo za politično neodvisnost in nedotakljivost velikih in malih držav